

זוהר חלק ד' פרשת בהעלותך דף קמח ע"א

יהושע לא פירש מאשתו

וביהושע שפניו כפני הלבנה, כתוב: **"שָׁל נַעֲלָךְ וּגוּ"** (יהושע ה, טו), כי לא נפרש מאשתו אלא בזמנים ידועים, שהרי לא נזדווגה עמו השכינה כל כך, ולא נראתה לו, שכתוב:

"וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרְצָה" (שם פסוק יד).

אשרי חלקו של משה, שרבונו חפץ בכבודו על כל שאר בני העולם.

זוהר חלק ה' פרשת האזינו דף רצח ע"א

השכינה היתה עם ישראל בגלותם

"וַיֵּאָרֶד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם", **"וַיֵּאָרֶד"**, ארד צריך לומר, אלא **"וַיֵּאָרֶד"**, בתחלה, אימתי כאשר ירד יעקב למצרים, ולמה, **"לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם"**, כי לולא שהיה ביניהם, לא יכלו לסבול הגלות, כמו שכתוב: **"עָמוּ אָנֹכִי בְצָרָה אַחֲלָצְהוּ וְאֶכְבְּדֵהוּ"**.

זוהר חלק ג' פרשת אחרי מות דף סה ע"ב

הפסוק מרמז על מידת חכמה ובינה שהולידו את זו"ן

"וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אִשְׁרָ אֶהְיֶה וּגוּ", אמר רבי שמעון, בוא וראה, איך ירד ממדרגה למדרגה, להודיע סוד שם הקדוש למשה^[מ], בתחלה **"אֶהְיֶה"**, זהו כלל הכל, סתום שלא נתגלה כלל, וסימנך: **"וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן וּגוּ"** (משלי ח, ל), וכתוב: **"לֹא יָדַע**

אָנוּשׁ עֶרְכָּה וּגוּ" (איוב כח, יג)^[מח].

אחר כך הוציא סוד ההתחלה העליונה, ראשית הכל^[מט], והנהר ההוא, אם העליונה נתעברה, והוכנה להוליד^[נ], ואמר **"אִשְׁרָ אֶהְיֶה"**, מוכנת להוליד ולתקן הכל.

זיו הזוהר

תפיסא ביה. **מט.** זו ספירת חכמה הנקראת אבא, ונרמזת בתיבת אש"ר, אותיות רא"ש, המורה על ראשית הכל. **נ.** זו ספירת בינה שמקורה השם אהיה, וכשהיא בבחינת עיבור עם הז' ספירות התחתונות נקראת אש"ר אהי"ה, שאז חכמה ובינה אבא ואימא תרין רעין דלא אתפרשן, וכשהיא בזמן הלידה והתגלות ממנה הז' ספירות התחתונות אז היא נפרדת מן אבא ולא נזכר אצלה אש"ר רק השם

מז. רזא דשמא קדישא היינו סוד העשר ספירות, ובזה יובן הג' פסוקים בג' אמירות שהשיב השם יתברך למשה על שאלתו מה שמו, אמירה א', **"וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אִשְׁרָ אֶהְיֶה"**, אמירה ב', **"וַיֵּאמֶר כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם"**, אמירה ג', **"כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוִי"ה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּגוּ"**, בכל אמירה נרמז סוד אחר. **מח.** זו ספירת כתר דלית מחשבה

אחר כך התחילה להוליד, ולא כתיב אשר, אלא "אֵהָיָה", כלומר עתה יצא להתגלות ויתקן הכל^[נא].

לאחר שיצא ונתגלה הכל, ונתתקן כל אחד ואחד במקומו, הניח הכל, ואמר "כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוֹי"ה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וגו'", זהו הפרט, וזהו הקיום^[נב].

ובשעה ההיא הבין משה סוד שם הקדוש, נסתר ונגלה, והשיג מה שלא השיגו שאר בני העולם, אשרי חלקו.

רעיא מהימנא

זוהר פרשת כי תצא דף רעח ע"ב

על ידי קיום המצוות יש לישראל חלק בשמו הקדוש

"זֶה שְׁמִי לְעֹלָם זֶה זְכָרִי לְדֹר דָּר", "זֶה שְׁמִי" י"ה, "זֶה זְכָרִי" ו"ה, שמי עם י"ה שס"ה, זכרי עם ו"ה רמ"ח, והכל תרי"ג, היינו תרי"ג מצוות שנתנו לבנים הקדושים, להיות להם חלק בשמו, זה שכתוב: "פִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ" (דברים לב, ט).

זוהר חלק א' פרשת ויצא דף קנט ע"ב

לאחר שקיבלה השכינה מהז"א כח הגאולה אמרה פקד פקדתי

"פֶּקֶד פִּקְדָתִי אֲתֶכֶם וגו'". אמר רבי חייא, בוא וראה כתוב: "פֶּקֶד פִּקְדָתִי אֲתֶכֶם", היתכן "פֶּקֶד פִּקְדָתִי", והרי פקידה שייך בהקדושה בחינת נקבה^[נב], ואז היא בגלות היתה, ואיך אמרה "פֶּקֶד פִּקְדָתִי", מי שאינו עומד ברשותו מה יכול לפקד ומה יכול לעשות.

אלא פקד מלמעלה פקדתי מלמטה^[נד], מפני מה, לפי שהיא כבר היתה עליה זכירה, שכתוב: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ", וכיון שכתוב: "וַיִּזְכֹּר" הרי זכירה כבר נתמנה עליה, ולפיכך אמרה אחר כך "פֶּקֶד פִּקְדָתִי", שהרי סימן הגאולה החזיקה מקודם לזה.

זוהר חלק א' פרשת לך דף צג ע"ב

מלאך גבריאל רצה להרג את משה על שלא מל בנו

"וַיְהִי בְדֶרֶךְ בְּמִלּוֹן וַיִּפְגְּשׁוּהוּ ה' וַיִּבְקֶשׂ הַמִּיתוֹ", "וַיִּבְקֶשׂ הַמִּיתוֹ", למי למשה, אמר לו הקדוש ברוך הוא הרי אתה הולך להוציא את ישראל ממצרים, ולהכניע מלך ושלטון גדול,

זוהר חלק א' פרשת ויצא דף קנט ע"ב

הז' ספירות התחתונות נכללין בהבינה בבחינת עיבור יצאו אחר כך להתגלות בפרטיות בבחינת לידה, והן הם קיום העולם שבשביל זה נקראין ז' ימי הבנין, כל זה די למבין בספרי קבלה. ג. פירוש, במדת המלכות והשכינה הקדושה. ד. פירוש, שניתן לה מלעילא זה הכח של פקד על אהי"ה בלבד, ועל זה מרמזת אמירה ב'. נא. פירוש, מן ספירת בינה שנקראת אימא יוצאין להתגלות בפרטיות הז' ספירות התחתונות של ז' ימי הבנין שנקראות בדרך כלל בהשם הוי"ה ברוך הוא. נב. פירוש, שאמירה ג' שנזכר בה השם הוי"ה ברוך הוא זה רמז על הפרט, כי מה שבתחלה היו

ואתה נשכח ממך הברית, כי בנך לא נימול, מיד **"וַיִּבְקֹשׁ הַמִּיתוּ"**, למדנו שירד גבריאל בשלהבת אש לשורפו, ונרמז נחש שרף אחד לבלוע את משה בקרבו, מפני מה נחש, שאמר לו הקדוש ברוך הוא אתה הולך להרוג נחש גדול וחזק, ובנך לא נימול, מיד נרמז לנחש אחד שיהרג אותו, עד שראתה צפורה ומלה את בנה וניצל, זה שכתוב: **"וַתִּקַּח צַפֹּרָה צֵר"**, מהו **"צר"** אלא זו רפואה, ומהו הרפואה, זו שכתוב: **"וַתִּכְרֹת אֶת עַרְלַת בְּנָהּ"**, שנצנץ בה רוח הקודש^[גי].

זוהר חלק א' פרשת מקץ דף קצה ע"א

פרעה לא הכיר את שם הוי'

"וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהוּ מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמְעַ בְּקִלּוֹ וְגו'", אמר רבי אבא, בוא וראה בפרעה הרשע ההוא שהוא אמר, **"לא ידעתי את ה'"**, ופרעה היה חכם מכל מכשפיו, אלא ודאי השם אלהים היה יודע, שהרי כתוב: **"הַנִּמְצָא כֹּהֵא אִישׁ אֲשֶׁר רִוַח אֱלֹהִים בּוֹ"** (בראשית מא, לח), ולפי שמשה לא בא אצלו אלא בשם הוי' ולא בהשם אלהים, וזה היה קשה לפניו יותר מהכל, שהוא היה יודע שהשם אלהים הוא המושל בארץ, ובהשם הוי' לא היה יודע, ועל כן היה קשה לו השם הזה.

וזהו שכתוב: **"וַיַּחֲזֵק ה' אֶת לֵב פְּרַעֲהוּ"**, שהשם הזה היה מחזק את לבו והקשה אותו, ועל כן לא הודיע לו משה ענין שם אחר, אלא השם הוי' בלבד, וזה נתבאר.

זוהר פרשת שמות דף יט ע"א

ענין לידת משה רבנו

"וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי", אמר רבי יוסי, תאנא, באותה שעה שנולד לוי, נטלו הקדוש ברוך הוא, ובחרו מכל אחיו, והושיבו בארץ, והוליד לקהת, וקהת הוליד לעמרם, והוא הוליד לאהרן ומרים, פירש מאשתו, והחזירה, באותה שעה היו המשוררים של מעלה עומדים ומשוררים, גער בהם הקדוש ברוך הוא ונשתכך השיר^[גי], עד שנטה קו ימינו והושיט לעמרם.

מה טעם נקרא עמרם, שיצא ממנו עם רם על כל רמים, ולא נזכר שמו כאן, מה טעם לא נזכר שמו, רבי יהודה אמר בשם רבי אבהו, מפני שבצנעא הלך, ובצנעא חזר לאשתו כדי שלא יכירו בו, זהו שכתוב: **"וַיִּלְךְ אִישׁ"**, ולא נאמר וילך עמרם בפרהסיא. **"וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי"**, אף היא בצנעא חזרה, ולא נזכר שמה.

רבי אבהו אמר, "וַיִּלְךְ אִישׁ" זה גבריאל, דכתיב: **"וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל"** (דניאל ט, כא), שהלך הוא והחזירה לעמרם, רבי יהודה אמר, עמרם ממש היה, ולא נזכר שמו, מפני שהליכה זו לא היתה ממנו להזדווג לאשתו, אלא מלמעלה.

זיו הזוהר

ידי הזכירה שמתחלה. נה. להבין שהמילה תהיה צפור"ה צירוף צו"ר פ"ה, צור היינו רפואה, ופ"ה רפואה להצלה, ואפשר שהשם צפורה מורה כך, כי בגימטריה מילה. נו. בשביל צרת ישראל בהגלות.

עמרם לפי שנתדבק בשכינה זכה להוליד את משה

רבי יצחק אמר, באהרן ומרים לא נאמר זיווג אבותם בתורה, ובמשה כתוב: "וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי", להורות שהשכינה נקראת על שם לוי, ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה, עד שנטל חלק בשכינה והוליד למשה, זהו שכתוב: "וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי", ולפיכך כתוב: "וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא".

משה זכה לקול גדול ועמרם לבת קול

רבי אלעזר אמר, זכה עמרם שיצא ממנו בן שזכה לקול גדול, דכתיב: "וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל" (שמות יט, ט) ועמרם זכה לבת קול, דכתיב: "וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי", כלומר בת קול, ולפיכך כתוב: "וַיִּלְדֵּךְ", כלומר שהלך למדרגה זו.

ה' ייחד שמו על משה

תאנא, כשנולד משה ייחד הקדוש ברוך הוא שמו עליו, דכתיב: "וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא", וכתוב: "טוֹב ה' לְכָל" (תהלים קמה, ט), וכתוב: "טַעֲמוֹ וְרָאוּ כִּי טוֹב ה'" (שם לד, ט).

כששר מצרים נפל שמע ה' את זעקת ישראל

"וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הֵהָם". רבי יהושע דסכנין אמר, "וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הֵהָם", סוף גלותם היה, שהיו ישראל משועבדים בכל עבודה, "בַּיָּמִים הָרַבִּים הֵהָם", שהיו רבים לישראל במצרים, וכיון שנשתלם קץ גלותם, מה כתוב: "וַיִּמַּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם", מה טעם שהוריד לשר מצרים ממעלתו ונפל מגאותו, וכיון שנפל מלך מצרים שהוא השר שלהם, זכר הקדוש ברוך הוא לישראל ושמע תפלתם.

אמר רבי יהודה, בוא וראה שכך הוא, שכל זמן שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל, לא נשמע צעקתם של ישראל, כיון שנפל השר שלהם, כתיב: "וַיִּמַּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם", ומיד "וַיִּאֲנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֶבְדָּה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים", שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם.

הורידו את השר מגדולתו אבל עוד נשאר שר

אבל יש להבין, הרי כתוב: "וַהֲנֵה מִצְרַיִם נֹסַע אַחֲרֵיהֶם" (שמות יד, ט), ואמר רבי יוסי זה שר של מצרים הוא, ואיך נאמר "וַיִּמַּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם", זה שר של מצרים, אמר רבי יצחק, האי מלה קא מסייע לה הוא דלעילא, כתוב כאן: "וַיִּמַּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם", וכתוב שם: "וַהֲנֵה מִצְרַיִם נֹסַע אַחֲרֵיהֶם", מלמד שאז לא היה מלך, שהורידוהו מגדולתו, ולפיכך כתוב: "וַהֲנֵה מִצְרַיִם", ולא כתוב מלך מצרים, ומה שכתוב: "וַיִּמַּת", כמו שכתוב: "כִּי מִתּוֹ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמִּבְּקָשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ".

מלאכי מעלה נאנחו על שעבוד ישראל

"וַיֹּאנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה", ויתאנחו לא כתוב אלא "וַיֹּאנְחוּ"^[ג], כלומר נאנחו למטה כיון שאנחה היתה בשבילים למעלה, רבי ברכיה אמר, בני ישראל שלמעלה היו, ומי הם בני ישראל שלמעלה, אותם שנקראים בני עבודה, כלומר אותם שהם מן העבודה של מעלה, "וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים", שעד אותה שעה לא עלתה שועתם לפניו.

בעניני צעקה

"וַיִּזְעְקוּ", אמר רבי יצחק, שלשה ענינים יש כאן, אנחה, שועה, צעקה, וכל אחד יפורש בטעם אחר, אנחה, שכתוב: "וַיֹּאנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל", צעקה, שכתוב: "וַיִּצְעְקוּ", [היינו כמו ויזעקו] שועה, שכתוב: "וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם", וכל אחד בלבדו יפורש בטעם אחר, וכולן עשו ישראל, רבי יהודה אמר, צעקה ושועה עבדו, אנחה לא עבדו, כך נשמע מדכתיב: "וַיֹּאנְחוּ", שלמעלה היתה האנחה בשבילים.

צעקה ושועה מה הפרש ביניהן, אמר רבי יצחק, אין לך שועה אלא בתפלה, שנאמר: "שְׁמַעַתָּה תִּפְלְתִי ה' וְשׁוֹעֲתִי הָאֲזִינָה" (תהלים לט, יג), צעקה, שצועק ואינו אומר כלום, אמר רבי יהודה, הילכך גדולה צעקה מכולן, שצעקה היא בלב, זהו שכתוב: "צָעַק לָבָם אֶל ה'" (איכה ב, יח), וזו קרובה להקדוש ברוך הוא יותר מתפלה ואנחה, שכתוב: "כִּי אִם צָעַק יִצְעַק אֵלַי שְׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקוֹתוֹ" (שמות כב, כב).

וגדולה צעקה שקורעת גזר דינו של אדם מכל ימיו.

רבי יצחק אמר, גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין שלמעלה, רבי יוסי אמר, גדולה צעקה שמושלת בעולם הזה ובעולם הבא, ובשביל צעקה נוחל האדם העולם הזה והעולם הבא, שכתוב: "וַיִּצְעְקוּ אֶל ה' בְּצַר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם" (תהלים קז, ו).

זוהר חלק ב' פרשת שמות דף כ ע"ב

משה רעיא מהימנא

"וּמֹשֶׁה הָיָה רָעָה אֶת צֹאן יִתְרוֹ", אמר רבי יוסי, תדע לך שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו, הוא מוכן לקבל עול מלכות שמים, ואם הרועה שוטה, עליו נקרא: "תִּקְוָה לְכֹסֶל מִמְּנוֹ" (משלי כו, יב), אמר רבי יהודה, משה חכם היה והיה בקי לנהוג את צאנו, בוא וראה מדוד, שנאמר: "וְהִנֵּה רָעָה בְּצֹאן" (ש"א טז, יא), ללמדך שדוד חכם גדול היה, והיה רועה

זוהר חלק ב' פרשת שמות דף כ ע"ב

שלמעלה, ורבי ברכיה מפרש שנאנחו למעלה נשמות השבטים והמלאכים על ידי אנחת ישראל שלמטה.

נז. נראה לי לפרש שהיה צריך לומר ויאנחו בשו"א תחת היו"ד, ולא בציר"ה, כי הנקודה ציר"ה תחת היו"ד מורה על בנין נפעל על ידי אחר, לכן מפרש בזה שני פירושים, שנאנחו למטה על ידי האנחה

צאנו כדין וכשורה, לפיכך עשהו הקדוש ברוך הוא מלך על כל ישראל, ולמה צאן ולא בקר, אמר רבי יהודה, ישראל נקראים צאן, שנאמר: **"וְאַתָּן צֹאֲנֵי צֹאֵן מִרְעֵיתִי אֲדָם אִתְּם"** (יחזקאל לד, לא), וכתוב: **"כְּצֹאֵן קִדְּשִׁים כְּצֹאֵן יְרוּשָׁלַם"** (שם לו, לח).

מה הצאן כשנקרבים על המזבח זוכה בשבילם לחיי העולם הבא, כך המנהיג לישראל כדין וכשורה זוכה לחיי העולם הבא, ועוד הרועה את הצאן, כשהצאן יולדות נוטל הרועה אותם טלאים בחיקו כדי שלא ילאו ויגעו, ומוליכם אחרי אמותם ומרחם עליהם, כך המנהיג לישראל צריך להנהילם ברחמים ולא באכזריות, וכן אמר משה **"פִּי תֹאמַר אֵלֵי שְׂאֵהוּ בְּחִיקְךָ וְגו'"** (במדבר יא, יב), מה הרועה את הצאן כשהוא רועה טוב מציל את הצאן מן הזאבים ומן האריות, כך המנהיג לישראל אם הוא טוב מצילן מן האומות עובדי כוכבים ומזלות, ומדין של מטה ומדין של מעלה, ומדריך לחיי העולם הבא.

וכך משה רועה נאמן היה, וראה הקדוש ברוך הוא שכדאי הוא לרעות את ישראל, באותו הדרך ממש שהיה רועה את הצאן, לכבשים כפי הראוי להם, ולנקבות כפי הראוי להן^[נח], ולפיכך כתוב: **"וּמִשֶּׁה הָיָה רְעָה אֶת צֹאֵן יִתְרוֹ חֲתָנוּ"**, ולא שלו, דאמר רבי יוסי, וכי מי שנתן את צפורה בתו למשה, לא נתן לו צאן ובקר, והלא יתרו עשיר היה, אלא משה לא היה רועה את צאנו, כדי שלא יאמרו בשביל שהיה צאנו עמו היה רועה אותן בטוב, ולכן כתוב: **"אֶת צֹאֵן יִתְרוֹ חֲתָנוּ"** ולא את שלו, **"כִּהֵן מְדִיָּן"**, אמר רבי תנחום אף על פי שהיה עובד כוכבים ומזלות, בשביל שעשה עמו חסד היה רועה צאנו כדין וכשורה, במרעה טוב שמן ודשן.

זיו הזוהר

נח. וכן צריך להיות מנהיג ישראל שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד.